

Předběžná zpráva o výsledcích místopisného studia domů v areálu bývalých kasáren na náměstí Republiky k otázce parcelace Nového Města pražského

Kateřina Samojská

Preliminary Report on the Results of a Topographic Study of Houses in the Area of Former Military Barracks in the Náměstí Republiky (Republic Square). The Issue of Plot Patterns in the Prague New Town.

The paper attempts to evaluate to what degree a systematic topographic study of a larger house complex can contribute to solving the question of plot patterns and house areas in individual historical periods; this is demonstrated on the example of a particular block in the New Town. A topographic study of 25 houses originally standing in a block bounded by the Náměstí Republiky (Republic Square) and the streets Na poříčí and Truhlářská from the 15th to 19th centuries had been elaborated within the framework of the archaeological excavation performed. A surprising outline stability of the local house plots was detected, dating at least from the 1480s to the early 19th century. A plot module (12 m) used for setting out this block in the 1380s during the foundation of the Prague New Town was recognized. At the same time a hypothesis based on the results of the topographic study was proposed; according to this hypothesis the merging of modules into larger plot units occurred shortly after the block was established and set out. After their arrival, settlers were allowed to buy (and build on) one or more building plots. The paper also mentions the issues of the tax burden placed on plots with incomes flowing into the town treasury as a socio-economic background which radically affected the merging of houses and the size of plots during the Modern Times.

Úvod

Príspevek prináša niekoľko postrehů k otázce parcelace Nového Města pražského, a to jak v době záhy po jeho založení, tak v dalších obdobích vývoje. Vychází přitom ze soustavného místopisného studia knih novoměstské kanceláře pro období od 15. do 18. století. První část se zabývá srovnáním Tomkova místopisu dané lokality pro 14. a počátek 15. století a srovnáním jeho výsledků s výsledky soudobého místopisného studia prováděného odlišnou metodou. Druhá část přináší několik dílčích poznatků o spojování parcel z hlediska daňového zatížení držitelů domů v období novověku a snaží se tak poskytnout odlišný úhel pohledu, než jaký nabízí k dané problematice stavební historie a archeologie.

Tomkův místopis Prahy a jeho využití pro stavebně historický a archeologický výzkum

Dá se říci, že ve využití poznatků Tomkova místopisu Prahy pro potřeby stavebně historického a archeologického výzkumu vládne mezi dnešní odbornou veřejností spíše skeptický přístup. Praha jako taková nemá zpracován komplexní historický místopis, a proto nelze ve většině případů údaje Tomkova místopisu ověřit a spojit s mladšími daty. Mezi Tomkem přinášenými záznamy a více méně jistými údaji Berni ruly z roku 1654 vydané pro Pražská města v edici Lívy existuje mezera více než 250 let, kterou se až dosud nepodařilo zaplnit (Tomek 1870; Liva 1949). Jen málo badatelů dospělo ve svých dílčích topografických studiích tak daleko, aby mohli konfrontovat svá data s Tomkovým místopisem (Teige 1910–1915; Čarek 1978, 1980, 1986, Lancinger 1986–1987)

Základy starého místopisu pražského z let 1888–1872 představují první vědecký pokus o historický místopis pražských měst. Novoměstská část Tomkových Základů je edičním místopisným přiřazením jmen ze zápisů čtyř nejstarších novoměstských soudních knih z let 1337–1377, z nichž dvě roku 1945 shořely, a edice je v omezeném rozsahu nahrazuje. Tomek však zpracoval jen krátké období od 70. let 14. století do konce 30. let 15. století a na základě toho vytvořil rekonstrukci domovní fronty platnou pouze pro toto období. Některé části Nového Města (například Petráská čtvrť) prošly však v období novověkém bouřlivým vývojem, válečnými událostmi a požáry. Dříve souvislá domovní fronta byla v pozdějších obdobích přerušena řadou proluk a zahrad. Proto nesledujeme-li dějiny domů v širších celcích bloků nebo front a zároveň v časové úplnosti postupně od 19. století zpět do středověku, nedokážeme správně rekonstruovat sled majitelů a identifikovat jednotlivá stavení s dnešními domy a čísly popisnými (Čarek 1977, 5). Každý, kdo se v topografii zabývá jen určitým časovým úsekem, vystavuje se nevyhnutelné riziku chyb a nejasností. S touto výhradou je třeba přistupovat i k Tomkovu místopisu, který se zdá být spolehlivým v posloupnosti majitelů jednotlivých objektů a v pořadí domů, ne však v určení popisnými čísly, protože je často fixován na chybně určená nároží. Tomkovy lokalizace jsou někdy velmi přesné, jindy mnohem méně – nejméně v Anenské a Petráské čtvrti. Pokud se mu podařilo spolehlivě lokalizovat významný nárožní dům, např. pomocí kontinuálně užívaného domovního názvu, je přesná také od nároží se odvíjející celá domovní fronta. Dnes se postupuje většinou metodou od posledního ověřeného zápisu pod novodobým číslem popisným domu co nejhlouběji do minulosti, což je jediná metoda přinášející v důsledku naprosto přesnou lokalizaci. Tomek postupoval právě opačně – snažil se fixovat stará nároží podle pramenů pouze z určitého období. Proto jim určené pořadí domů sice souhlasí, ale může být posunuto i o několik domovních čísel na obě strany. S vědomím výše uvedených limitů Tomkova místopisného bádání je nutné přistupovat ke komparaci s mladšími topografickými údaji.

Místopisná metoda použitá při studiu domů v areálu kasáren na náměstí Republiky

Vzhledem k tomu, že Praha nemá zpracován, jak už bylo řečeno, systematický historický místopis, vzrůstají na ceně a významu dílčí monografické studie zpracované pro jednotlivé, úzce vymezené lokality. Takovou studii se snaží být i výzkum na náměstí Republiky, jehož některé předběžné výsledky zde předkládáme. Podařilo se shromáždit data k více než 25 domům stojícím v minulosti po obvodu bloku mezi ulicemi Truhlářskou, Na Poříčí a náměstím Republiky pro období od 80. let 15. století do současnosti. Studium tak velkého souboru objektů bylo umožněno díky velké finanční a časové podpoře projektu a v neposlední řadě spolupráci dalších spřízněných profesí a vědních disciplín. Největší výhodou byl bezesporu velký počet zpracovávaných domů, protože umožnil systematické získání dat, ke kterému výběrový místopis pro jeden objekt či dvojici objektů může dospět jen zcela výjimečně.

Zde předkládaný místopis byl zpracován metodou publikovanou a teoreticky zdůvodněnou J. Čarkem v Pražském sborníku historickém v roce 1977 (Čarek 1978, 5–67). Studium bylo založeno na čerpání z městských knih doplněných spisy ústředních úřadů, spisy Staré a Nové manipulace a Tereziánského katastru. Souvislá řada 127 trhových knih zachovaných pro Nové Město pražské byla výběrově doplňována knihami kondikcí, obligací, testamentů, inventářů, sirotčích a svatebních smluv a dále stavebními spisy pražského magistrátu. V rámci celého bloku se data a zápisy k jednotlivým domům řadily do sloupců za sebou v programu Microsoft Excell v pořadí tak, jak domy původně stály

v uliční frontě, řádky odpovídaly časové vrstvě. Tím byla vizuálně zajištěna okamžitá kontrola všech sousedství (v zápisech jsou většinou uváděni sousedé z obou stran) a každý omyl v lokalizaci domu se tak musel dříve či později prozradit. Právě tak se zřetelně ukázalo každé spojení či rozdělení domu. Bylo možné přesně odvodit počet domů pro každé stanovené časové období a na základě údajů o statutu majitele, tržní ceně a výstavnosti domu také pravděpodobný rozsah parcely. Zjištěný počet domů spolu s předem vymezeným obvodem bloku umožnil prostorovou rekonstrukci parcel domů v časových vrstvách, která přinesla zajímavé poznatky o nejstarším rozsahu parcel a jejich dalším vývoji.

Výsledky místopisného studia na náměstí Republiky – počet domů a jejich prostorová stabilita

Obr. 1

Výsledky místopisného studia při archeologickém výzkumu na náměstí Republiky na Novém Městě pražském k otázce parcelace.

Parcelní síť byla fixována v nezměněné podobě od pozdního středověku až do třicetileté války. Čárkovaně je vyznačen předpokládaný modulový systém z doby vytyčení a zastavování bloku v 70.–80. letech 14. století. Černou konturou jsou vyznačeny obrysy domů a parcel, jejichž rozsah je znám a byl neměnný nejméně od osmdesátých let 14. století do 18. až 19. století (pokud nezánikly spolu s výstavbou kapucinského kláštera a pozdějších kasáren).

U všech objektů se zatím podařilo dospět nejdále do 80. let 15. století, u dvou z nich se již podařilo navázat na Tomkem zpracovaný místopis, který začíná o století dříve. Již nyní se ale ukazují pozoruhodné paralely, které uvádějí do přímé souvislosti nově zjištěná topografická data s Tomkovým místopisem. Je to především celkový počet objektů v bloku, který překvapivě na obou stranách zkoumaného bloku souhlasí při ulicích Truhlářské a Na Poříčí – počet domů vždy od nároží k nároží je shodný. Počet domů a rozsah parcel byl tedy mimořádně stabilní a neměnil se. Domy přitom stojí na poměrně rozlehlých, vzájemně se šířkou odlišujících parcelách, u kterých se předpokládalo, že vznikly sloučením starších, prostorově menších domů založených podle modulového systému. Tento modulový systém předpokládá podle zachovaných analogií šířku parcely přibližně 12 m, nejmenší zachované domy středověkého původu dosud stojící v sousedních ulicích Klimentské, Soukenické a Hyberské mají šířku parcel kolem 10 m s odchylkou ± 2 m. Také u sledovaných domů stojících po obvodu bývalých kasáren lze tento podobný modulový systém se základní jednotkou šířky 12 m vysledovat – na základě analýzy uličních čar, historické plánové dokumentace a konstrukcí zjištěných při archeologickém výzkumu (obr. 1). Otázkou však zůstává, kdy došlo k předpokládanému spojování prvotních lokačních domů ve větší celky. Rozhodně se tak nestalo po roce 1480, protože do této doby zpracovaný místopis pečlivě eviduje již scelené objekty, jejichž počet a prostorový rozsah zůstává pak po více než 200 let neměnný. Ale velmi pravděpodobně se tak nestalo ani v době předcházející, neboť Tomkem zpracovaný místopis od 80. let 14. století do počátku 15. století uvádí shodný počet i rámcovou lokalizaci domů. Nabízí se proto jediné možné vysvětlení, formulované v podobě hypotézy, že ke spojování domů došlo v době následující bezprostředně po parcelaci v 70. letech 14. století. Obvod bloku byl sice rozdělen pomocí modulového systému na stavební místa, ale jednotliví zájemci si mohli zakoupit i více takových míst (nejčastěji dvě až tři). Na takových scelených parcelách nemusel nutně vzniknout jediný objekt, ale stavebně oddělené domy respektující původní modulový systém, umožňující majiteli v budoucnu odprodej a tím i zisk ze stavebního podnikání. Případně mohla část parcely zůstat zcela nezastavěná jako prostorová rezerva. Podobný proces parcelace a zakupování i několika stavebních míst je přímo doložen archivními prameny u historicky mnohem mladšího útvaru – křížovnické poddanské osady Biskupský dvůr na Poříčí, jejíž pozemek byl rozparcelován na stavební místa a zastavěn na samém počátku 17. století.

Výše vyslovenou hypotézu u výzkumu na náměstí Republiky jednoznačně podporují výsledky zpracovaného historického místopisu i zachované historické plány domů ve sledované lokalitě, zachycující ještě středověký stav objektů – ale jako samostatných domů na sloučených parcelách. Výsledný stav s množstvím scelených parcel, sahající hluboko do minulosti, mohla výrazně ovlivnit také existence starší předlokační zástavby nepravidelného tvaru, která byla pojata do nové lokace. V Petřské čtvrti máme doloženu řadu majetků pocházejících z doby před založením Nového Města pražského (křížovnici), které byly následně pojaty do nové urbanistické struktury (Biskupský dvůr, Ramhof, dvorec V Ráji) a které mohly výrazně poznamenat jinak pravidelnou strukturu nově vznikající domovní fronty. U sledovaného bloku bývalých kasáren na náměstí Republiky je třeba tuto situaci předpokládat u fronty obrácené původně ke staroměstskému Příkopu (do dnešního náměstí). Zde od roku 1350 stojící středověký špitál na nároží Příkopu a Šilinkovy ulice byl založen s využitím staršího dvorce. Zde se nalézající domovní parcely vykazují výrazné nepravidelnosti.

Ekonomické podmínky spojování domů

1) AMP, LC 2191, f. 517, tržová smlouva z roku 1538 k domu čp. 644 ve Štěpánské ulici: „Havel z Košic... má sobě skrze ten dům průchod ze svého domu učiniti bez škody jiných sousedů a ten (koupenny) dům má opravit a sousedem osadit. A pak-li by tak neučinil, tehdy tento trh má jemu zdaněn býti.“

2) SÚA, TK 142 – visitace 1725 (Bekands-Tabellen).

Jedním z překvapivých závěrů místopisného studia sledované lokality bylo konstatování obrysové stability domovních parcel v období od 80. let 15. století až do 17. a v mnohých případech až do 19. století. Domy a jejich parcely tvoří jasně prostorově a majetkově definovaná jádra, která jsou prakticky neměnná po dlouhou dobu. Pokud přece dojde v omezeném časovém období k majetkovému spojení se sousedním domem, oba objekty si i nadále zachovávají kromě dílčích propojení a průchodů vlastní integritu. Jedno z vodítek k pochopení této velké stability domovních parcel od pozdního středověku až do doby barokní je možné hledat v ekonomických podmínkách měšťanů, například ve vztahu majitele domu k městské správě. Každé stavební místo bylo dle záznamů zatíženo zvláštní daní. Při stavebním spojení domů majitel žádal o snížení tohoto platu, přičemž ne vždy mu bylo vyhověno. Zvláště v 17. století velmi záleželo na jeho společenském postavení a konexích. Stavební sjednocení znamenající zredukování platu plynoucího do městské pokladny zcela pochopitelně nemohlo být v zájmu městské rady. Naopak městská rada a další městské orgány, jako byl šestipanský úřad, bedlivě dbaly o znovuosazení pustých městišť, spálenišť a poustek, a to nejen z důvodů hygienických a estetických, ale především z výše uvedených důvodů daňových. Při takovém znovuosazování byl upřednostňován odprodej novému osadníkovi před připojením pozemku k domu souseda. Z tržových zápisů pro období 16.–17. století lze vysledovat řadu dokladů záměrné intervence městské rady v tomto smyslu. Pokud dům koupil dobře situovaný měšťan se záměrem spekulace či připojení k vlastnímu sousednímu domu, byla do tržové smlouvy vložena časově podmíněná formule, že kupující „má dům opravit a sousedem osadit“. 1) Dlužno však říci, že v naprosté většině případů se tak nestalo, jak ukazují další záznamy, a pozemek již zůstal součástí sceleného domu. I nadále však patrně zůstal zatížen platem z dalšího stavebního místa. Stavební samostatnost sousedních objektů byla výhodou i v okamžiku, kdy se měšťan dostal do finančních těžkostí, a pak mohl jeden z objektů odprodat. Dělení domů mělo své výhody i při vypořádání dědické pozůstalosti. Tady někde je třeba hledat vysvětlení toho, proč ještě ve vizitační tabele z roku 1724 nacházíme popisy několika prostorově skromnějších samostatných domů v rukou jednoho majitele. 2) Jednotlivé domy třeba majetkově spojené i nadále koexistovaly jako samostatné stavební celky (s vlastním schodištěm, vchodem apod.), a co je asi nejdůležitější, zatížené vlastní domovní daní z daného místa. Závěrem lze říci, že majetkové spojení sousedních domů na Novém Městě pražském v období do 19. století zdaleka ne vždy doprovázela komplexní přestavba v jediný objekt, spíše naopak.

Pozemkové spekulace v pobělohorské Praze

3) AMP, LC 2204, f. 66, tržová smlouva D. N. Kunštáta z roku 1643: „...kterážto tři místa na žádost pana radního (Kunštáta) zapsána byla jako v jedno spojený“, LC 2204, f. 290, tržová smlouva D. N. Kunštáta z roku 1646: „... žádá pan Kunštát laskavě, aby pan rychtář a pan purkmistr nakloněni mu byli..., že to místo pustý takhle užívat nemůže, aby mu to místo k prvnějším zapsaným v knihách místům připojili.“

Situace se na Novém Městě pražském výrazně mění až v době pobělohorské, kdy do Prahy přichází nová vrstva rezidentů z řad cizí katolické šlechty a zbohatlých měšťanů v přízni panovníka. Tito prominentní skupují celé řady po třicetileté válce zpustlých domů a na jejich základě budují velké rezidenční objekty. Mění se tak radikálně vzhled ulic, jako například ulice Hybernské, kde vzniká řada nových palácových objektů. Proces lze dokumentovat na příkladu Daniela Natanaela Kunštáta. Tento bývalý kutnohorský měšťan se ve čtyřicátých letech 17. století přistěhoval do Prahy, kde brzy zbohatl válečnými půjčkami a spekulacemi s konfiskáty. Stal se novoměstským radním a později i rychtářem. Za osobní účast a statečnost v bojích se Švédy, kdy velel oddílu vojáků hájících hradbu u Senného trhu, získal od panovníka šlechtický titul, finanční odškodnění a daňové úlevy. Na zboření šesti domů severní fronty Senného trhu (Senovážné náměstí, městiště Hypobanky, vybudoval v polovině 17. století rozlehlý pivovar, jemuž malé měšťanské pivovarny v okolí záhy nemohly konkurovat. Díky své pozici mezi radními se zasadil o to, že výčepy a šenky v okolí měly městskou radou nařizeno odebírat pivo pouze z jeho pivovaru. Kunštát také využíval své pozice radního k tomu, aby získal pozemky pro stavbu pivovaru na Senném trhu pod cenou. Nutil původní majitele, kteří po válečných útrapách neměli na obnovu svých domů, aby svá zbořeníště prodávali s výraznou slevou pod pohrůžkou sankcí za neplacení daní do městské pokladny. Sám ovšem záhy po zakoupení dalších nemovitostí dosáhl nízkého daňového ohodnocení. Při vložení svých nových majetků do evidence městských knih záměrně snižoval velikost a význam zakoupených domů, aby dosáhl spojení svých parcel v jedinou s minimálním daňovým zatížením. 3)

Závěr

Príspevek chcel poukázat na skutečnost, že na spojování domů a rozsah parcel měly zásadní vliv kromě finančních možností majitele také obecně platná ustanovení městského práva a daňová nařízení. Těmto tématům však doposud nebyla věnována dostatečná pozornost z hlediska archeologie a stavební historie a tato problematika vyžaduje podrobnější zpracování.

Literatura**ČAREK, J. 1978**

Z dějin staroměstských domů, Clam-Gallasovský palác a jeho předchůdci, Klementinum a předchůdci, za křížovnickým klášterem, U Kočků a sousedé, in: Pražský sborník historický XI, 5–67

ČAREK, J. 1980

Z dějin staroměstských domů, Perštýn, Karoliny Světlé, Perlová, Martinská, Skořepka, in: Pražský sborník historický XII, 5–69

ČAREK, J. 1986

Z dějin staroměstských domů, Ovocný trh a Haviřská ulice, nároží Staroměstského náměstí a Celetné ulice, in: Pražský sborník historický XIX, 5–34

LANCINGER, L. 1987

Z místopisu Nového Města pražského v 15.–19. století – Hyberská ulice I, in: Pražský sborník historický XX, 138–180

LANCINGER, L. 1987

Z místopisu Nového Města pražského v 15.–19. století – Hyberská ulice II, in: Pražský sborník historický XXI, 84–123

LÍVA, V. ED. 1949

Berní rula, 3 Pražská města, Praha

TEIGE, J. 1911

Pražské příspěvky místopisné, Praha

TEIGE, J. 1915

Základy starého místopisu pražského 1437–1620, II, Praha

TOMEK, W. W. 1866

Základy starého místopisu pražského, I, Praha

TOMEK, W. W. 1870

Základy starého místopisu pražského, II, Praha

TOMEK, W. W. 1871

Dějepis města Prahy, II, Praha

TOMEK, W. W. 1872

Základy starého místopisu pražského. Dodatky, III, Praha

Vorläufiger Bericht über Ergebnisse des topographischen Studiums der Häuser im Areal der ehemaligen Kaserne auf dem Platz der Republik (náměstí Republiky) zur Frage der Parzellierung der Prager Neustadt

Der vorliegende Beitrag bringt ein paar Bemerkungen zur Frage der Parzellierung der Prager Neustadt, und zwar sowohl in der Zeit kurz nach ihrer Gründung, als auch in weiteren Entwicklungsphasen. Er geht von einem systematischen topographischen Studium der Bücher des Neustadtamtes aus der Zeitspanne des 15.–18. Jahrhunderts heraus, die 25 Häuser an der Umfassung des Block einbeziehen, der von dem Platz der Republik und den Truhlářská- und Na Poříčí-Straße abgegrenzt ist; dieses Studium erfolgte im Rahmen der laufenden archäologischen Grabung. Der erste Teil des Beitrags befasst sich mit dem Vergleich von Tomeks Topographie der gegebenen Lokalität im 14. und am Anfang des 15. Jahrhunderts, die in den 70er Jahren des 19. Jahrhunderts veröffentlicht wurde, mit den Ergebnissen des gegenwärtigen topographischen Studiums, bei welchem eine andere Methode verwendet wurde. Der zweite Teil bringt ein paar Teilerkenntnisse über die Vereinigung von Parzellen aus dem Gesichtspunkt der Steuerbelastung der Hausbesitzer in der Neuzeit und ist bemüht, eine andere Sicht zu bieten, als jene der Baugeschichte und Archäologie. Eine der überraschenden Schlussfolgerungen des topographischen Studiums war die Feststellung, dass die Zahl der Häuser und die Ausdehnung der Parzellen außerordentlich stabil war und sich von den 80er Jahren des 15. Jahrhunderts bis zum Anfang des 19. Jahrhunderts nicht veränderte. Die Häuser stehen dabei auf relativ breiten Parzellen, bei welchen das Vielfache des Breitenmoduls 12 m zu beobachten ist. Die kleinsten erhaltenen mittelalterlichen Häuser in der nächsten Umgebung der verfolgten Lokalität (Klimentská-, Soukenická- und Hyberská-Straße) weisen die Parzellenbreite um 12 m auf, was von der Anwendung eines einheitlichen Lokationsmoduls bei der Vermessung dieses Teils der Neustadt zeugt. Es wurde die Hypothese formuliert, dass zur Vereinigung von Modulen in größere Parzellen schon bald nach der Vermessung des Blocks gekommen war. Neue Siedler konnten nach der Ankunft eine sowie mehrere Baustellen kaufen (und bebauen). Auf solchen vereinigten Parzellen musste nicht nur unbedingt ein Objekt entstehen, sondern auch selbständige Häuser, die das ursprüngliche Modulsystem respektierten und dem Besitzer künftig den Verkauf und damit den Gewinn aus dem Bauunternehmen ermöglichten. Ein Teil der Parzelle konnte eventuell ganz unbebaut bleiben im Sinne einer Raumreserve. Diese Annahme wird eindeutig durch die Ergebnisse der erarbeiteten historischen Topographie sowie durch erhaltene historische Pläne der Häuser in der verfolgten Lokalität unterstützt, die den mittelalterlichen Zustand der Objekte zeigen.

Hilfe beim Verständnis dieser großen Stabilität der Hausparzellen von dem Spätmittelalter bis zur Barockzeit ist in der ökonomischen Situation der Bürger zu suchen, z.B. im Verhältnis des Hausbesitzers zur Stadtverwaltung. Jede Baustelle war laut Aufzeichnungen durch eine spezielle Steuer belastet. Bei der Häusereinigung ersuchte der Besitzer um die Senkung dieser Summe, wobei er sie nicht immer erzielte. Die bauliche Vereinigung, die eine Reduktion der Zahlung in die Stadtkasse bedeutete, war selbstverständlich nicht im Interesse des Stadtrats. Der Stadtrat und weitere Stadtbehörden, wie z.B. das Sechsherrenamt achteten sorgfältig auf die Wiederbebauung verwüsteter Parzellen, Brandplätze und öder Stellen, und dies nicht nur aus hygienischen und ästhetischen Gründen, sondern vor allem aus den oben erwähnten Steuergründen. Einzelhäuser, obwohl für eine bestimmte Zeit eigentumsrechtlich vereint, existierten weiterhin als selbständige Baueinheiten (mit eigener Treppe, Eingang), die im Notfall (Verkauf, Erbe) augenblicklich getrennt werden konnten. Abschließend kann gesagt werden, dass die eigentumsrechtliche Vereinigung von Nachbarhäusern in der Prager Neustadt in der Zeit bis zum 19. Jahrhundert nicht immer mit einem komplexen Umbau verknüpft war, sondern das eher der umgekehrte Fall zu verzeichnen ist.

Bildbeschreibungen**Abb. 1**

Ergebnisse des topographischen Studiums der Parzellation anlässlich der archäologischen Grabung auf dem Platz der Republik (Náměstí Republiky) in der Prager Neustadt.

Das Parzellennetz blieb von dem Spätmittelalter bis zum Dreißigjährigen Krieg unverändert. Schraffiert ist das angenommene Modulsystem aus der Zeit der Vermessung und Bebauung des Blocks in den 70er–80er Jahren des 14. Jahrhunderts bezeichnet. Mit schwarzer Kontur sind Umrisse von Häusern und Parzellen dargestellt, deren Umfang bekannt ist und wenigstens von den 80er Jahren des 14. Jahrhunderts bis zum 18.–19. Jahrhundert unverändert blieb (falls sie bei dem Aufbau des Kapuzinerklosters und der späteren Kaserne nicht abgerissen wurden).